

LÄRARHANDLEDNING

MIZERIA

MELODY FARSHIN

BONNIER
CARLSEN

LÄRARHANDLEDNING MIZERIA

TILL DIG SOM LÄRARE

Denna lärarhandledning är framtagen till Melody Farshins bok *Mizeria*. De olika uppgifterna är tänkta att användas till elever på högstadiet och/eller gymnasiet. Om du skulle vilja arbeta med en bok parallellt med denna finns exempelvis Christina Herrströms *Tionde våningen*. Till *Tionde våningen* finns också en lärarhandledning framtagen. Du hittar den på *Lärarrummet*, <https://www.bonniecarmen.se/lararrummet/>.

I lärarhandledningen finns först en kort sammanfattning av boken. Sedan följer ett avsnitt om varför man ska läsa skönlitteratur. Därefter ges förslag på hur du kan introducera boken i en klass, följt av diskussionsfrågor till alla kapitel och några avslutande frågor som rör hela romanen. Sist presenteras en skrivuppgift där eleverna får skriva en fortsättning på romanen.

KORT SAMMANFATTNING AV HANDLINGEN

Mizeria handlar om tvillingarna Aicha och Ali. De är uppväxta i samma familj men deras liv ser helt olika ut. Från att ha varit som siamesiska tvillingar börjar de nu ha hemligheter för varandra. Aicha, som aldrig brytt sig om killar, blir förälskad i Nano. De träffas i smyg och när är allt är som bäst blir hon lämnad utan att förstå varför. Ali försöker göra allt rätt. Han pluggar, spelar fotboll och jobbar extra, till skillnad från kompisen Osman som hamnar på fel sida lagen. Av en slump hamnar Ali mitt i en dödsskjutning och blir utpekad som delaktig i brottet. Snart korsas Alis och Aichas vägar och hemligheterna uppdegas.

VARFÖR SKÖNLITTERATUR?

När man arbetar med skönlitteratur i klassrummet kan man få eleverna att ge sig in i världar som de vanligtvis inte möter. De kan få vara med om saker och händelser som det vanliga livet inte kan erbjuda och de kan få leva sig in i olika karaktärer och miljöer. De kan genom skönlitteraturen utmanas till nya tänkesätt och också öppna upp för nya perspektiv. Litteraturen kan alltså användas för att främja eleverna förmåga till inlevelse men också elevernas förståelse för andra människor. Detta är också uttalat i de styrdokument som finns för grundskola och gymnasieskola. Det står exempelvis så här i grundskolans

läroplan och kursplanen för svenska:

I undervisningen ska eleverna möta samt få kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om olika former av sakprosa. I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

I gymnasieskolans läroplan och i avsnittet Övergripande mål och riktlinjer står det att eleverna ”kan söka sig till saklitteratur, skönlitteratur och övrigt kulturutbud som en källa till kunskap, självinsikt och glädje”. Skönlitteratur ska alltså finnas med i undervisningen och kan så göra i alla ämnen, inte bara i svenskämnet.

I svenskämnets syfte lyfts skönlitteraturen än mer. Här står det att ”Undervisningen ska också leda till att eleverna utvecklar förmåga att använda skönlitteratur och andra typer av texter samt film och andra medier som källa till självinsikt och förståelse av andra människors erfarenheter, livsvillkor, tankar och föreställningsvärldar. Den ska utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv”.

INTRODUCERA ROMANEN

När du introducerar en ny skönlitterär bok i klassrummet kan det vara bra att låta eleverna få fundera över boken och vad den ska handla om. Ett sätt är att utgå från titel, bild på omslag och den text som finns på bokens baksida. Du låter alltså eleverna fundera över vad det är de ska läsa och de kan göra det genom följande frågor:

- Vad tänker du på när du hör titeln *Mizeria*?
- Vad föreställer bilden på omslaget?
- Vad tror du att boken kommer att handla om utifrån titel, bild på omslag och den text som finns på baksidan av boken?

Låt eleverna skriva ner sina svar individuellt. Därefter kan de få samtala två och två eller i mindre grupp. Avsluta med att lyfta upp elevernas tankar i helklass. Genom att arbeta på detta sätt skapas en förförståelse för boken och dess handling.

DISKUSSIONSUPPGIFTER TILL BOKENS ALLA KAPITEL

DEL I

TVILLINGSYSKON I UFC-MATCH

1. Vilken bild får du av Ali?
2. Hur skildras Aicha?
3. På vilket sätt utnyttjade Ali sin mammas språksvårigheter?

SPIDERMAN MED NOPPADE ÖGONBRYN

1. Vilken bild får du av Aicha?
2. Hur skildras Aichas och Alis föräldrar?
3. Aicha upplever att föräldrarna ställer olika krav men också har olika förväntningar på henne och Ali. Ge exempel på detta från texten.

TVÄTTSTUGETERAPI

1. Mamma Mona beskriver sina barn i detta kapitel. Vilken bild av dem är det hon målar fram?
2. Att ha "rätt" kläder, "rätt" märke är viktigt för många barn och unga. Hur tänker du med kläder och klädmärke? Är det viktigt för dig att följa de modetrender som finns?

LOJALITETSBRÖDER

1. Vad innebär det att vara lojalitetsbröder?
2. Vad hände med Osman när han var 10 år? Hur påverkades han av denna händelse?
3. I kapitlet står det att Osman fortfarande håller "dom världarna separat" (s 21). Vad är det för världar? Förklara.

SIGN THE DEAL

1. Vem är Nano? Vad får du veta om honom?
2. Nano och Aicha träffas först via sociala medier. De blir "digitala vänner". Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med digitala vänner? Hur tänker du? Har du någon vän som du bara "träffar" i sociala medier?
3. Detta kapitel har rubriken *Sign the deal*. Vad betyder det? Varför tror du att författaren har valt att använda denna rubrik?

DUBBELLIV

1. Osman har en superkraft - att springa fort (s 30). Om du fick ha en superkraft, vilken skulle det vara? Vad är det som gör att du väljer just denna?

2. I detta kapitel ges följande bild av Osmans skola, "Fönstrena har som fängelsegaller, många tror att det bara är på utsidan, men det är även på insidan" (s 30). Vilka signaler ger det till folk som passerar förbi? Hur skulle du uppleva att gå i en skola med galler för fönsterna?
3. Vad är "den dolda marknaden" (s 30)?
4. Alla människor behöver känna sig starka. För Osman finns denna känsla när han sitter vid parkbänken utanför porten. Där är han kung S 32). Var någonstans känner du dig stark?

PASSAR HANS EFTERNAMN MITT FÖRNAMN?

1. Varför känner sig Aicha stolt när hon pratar om Nano?
2. Misha kommer förbi Aicha och Sibel. Vad berättar hon för dem?

DEL 2

LÄS MELLAN RADERNA

1. Vad betyder "att läsa mellan raderna"?
2. Aicha har blivit lämnad. Vad tror du det är som har gjort att Nano lämnat henne?

FJÄRRKONTROLLENS KAPTEN

1. I detta kapitel får man reda på en del om Aichas och Alis föräldrars liv innan de kom till Sverige. Vad är det du får veta? Berätta.
2. Baba Hussein pratar om en "alternativ marknad". Vad är det för något?
3. Baba Hussein säger alltid till Ali och Aicha att de ska ange postkoden till villaförorten bredvid när de söker jobb. Varför gör han det, tror du?

JAG GICK FRÅN WIFEY TILL STALKER MED WI-FI

1. HSS – hör inget, se inget, säg inget. Enligt Aicha är det en viktig regel. Finns denna regel också där du bor?
2. Hur mår Aicha efter att Nano lämnat henne?

MVG-BARN OCH CHAMPION MED BECKNARVÄSKA

1. I kapitlet får man reda på att Ali arbetar extra men också att det enda som är äkta är hans papper från kronofogden. Vad kan ha lett till att Ali fått papper från kronofogden?
2. "Vårt område börjar bli en kåkstad" står det på sidan 51. Vad betyder det? Vad är en kåkstad för något?
3. Vad får du reda på om orten där Ali och Aicha bor?

EVERY BANDIT NEEDS A TOFFLA

1. Mamma Mona är orolig för sina barn. Hur ser man det i kapitlet?

POLISHELIKOPTRAR OCH TÅRAR

1. Vilka tankar tror du mamman får när hon hör polishelikoptrar i området?
2. Mamma Mona har alltid varit mest orolig för Aicha men på senare tid har hennes oro för Ali ökat. Vad beror det på?
3. På nätterna gråter Aicha. Vad är det som gör henne så ledsen?

BETONG ÄR TJOCKARE ÄN BLOD

1. Det finns ett uttryck som säger att blod är tjockare än vatten. Författaren har valt att ändra detta uttryck och skriver betong är tjockare än vatten. Vad kan dessa två olika uttryck betyda?
2. Aicha upplever att hon är en "dålig" tjej. Vad är det som gör att hon tänker så?

SNABBARE ÄN BÅDE AFTONBLADET OCH EXPRESSEN

1. I kapitlet ger Ali sin bild av "vi" och "dom". Vilka är vi och vilka är dom andra? Vad skiljer de två grupperna åt?
2. På sidan 70 står det "Jag är verkligen min mammas son". Vad menas med det? Ta hjälp av texten när du förklarar.

#NOFILTER

1. 108 dagar har gått sedan Nano lämnade Aicha. Hon kan fortfarande inte glömma honom. Hur ser man det i texten?

BROR-ZONEAD

1. Osman är rädd för rutiner och svagheter. Vad kan det bero på?

LÖGNER OCH LOJALITET

1. Enligt Osman pratar aldrig killar om sin osäkerhet. Är det så? Vilken är din erfarenhet?
2. Är det så att killar och tjejer pratar om olika saker?

VITAMINLÖS MULTIVITAMIN

1. Fredagsmys, vad innebär det för dig?
2. Aicha ljuger för Ali. Hur märker Ali det?

SIBEL

1. Ali bestämmer sig för att träffa Sibel. Han hoppas få reda på vad det är som Aicha inte berättar för honom. Vad får Ali veta om Aicha?
2. Vad var det som hände med deras kompis Hamza?
3. Vem är BigShow?

GOLARE HAR INGA POLARE OCH EN SHISHKO ÄR KLÄDD FÖR DISCO

1. "Det finns ingen empati när det kommer till para" står det på sidan 91. Vad betyder det?

VI ÄR DÄR OM FEM MINUTER

1. Vad är det som händer i detta kapitel? Återberätta händelseförloppet med egna ord.

ABONNENTEN DU SÖKER

1. Vad tror du Ali känner efter dödsskjutningen?
2. Har du varit med om att någon du stått nära dött?

VÄCK MIG

1. Ali vill inte följa med till Göteborg där det ska vara en minnesstund för Osman. Varför inte?

BUDGETBUSS MED PRUTTAROM

1. Att vara lojal är något som både Ali och Aicha uppskattar. Tycker du att det är viktigt att man är lojal? Finns det tillfällen då man inte borde vara lojal?
2. Hur skriver tidningarna om händelsen med Osman? Hur reagerar Aicha på detta?

PANIKATTACKER

1. Ali drabbas av panikattacker. Har du någon gång fått panikattacker? Eller känner du någon som fått det?

ALL BLACK ERRTHANG

1. Osmans död blir delvis ett uppvaknande för Aicha. Hur kan man se det i texten?
2. Aicha upplever att hon är fast i ångesten. Vad är det som gör att man får ångest, tror du?

TVÅ METER UNDER JORD

1. Ali smiter iväg från begravningen. På väg till bussen kommer polisen. Vad är det Ali anklagas för?

DIN JÄVLA FETAOST MED KALAMATAOLIVER

1. Än en gång upplever Aicha att hon och Ali behandlas olika av föräldrarna. Hur framkommer det i texten?
2. Var är Ali egentligen, tror du?

LIVET FRÅN HÄKTET

1. Under hela sin uppväxt har Ali upplevt att andra sett ner på honom. Ge exempel på detta.
2. Varför vill inte Ali berätta för sin familj att han sitter häktad?
3. Varför har Ali blivit misstänkt för mord på Osman?

DU VET ALDRIG VILKA ÖRON SOM ÄR MÄRKTA

1. Misha har hört att Nano ska på en rättegång och berättar det för Aicha. Hur reagerar Aicha?

BUFFRANDE MAMI

1. Mamma Mona sitter vid datorn och trycker. Egentligen är hennes tankar någon helt annanstans och hon verkar knappt veta vilka sidor hon går in på. Har du någon gång varit med om det? Att du gör något samtidigt som du tänker på något helt annat?

COCO CHANEL

1. Vad är katthetsprocessen?
2. Nano har behållt åkbandet sedan han och Aicha var på Gröna Lund. Hur reagerar Aicha när hon ser det?
3. Hur tror du Aicha reagerar när hon ser att den åtalade är Ali, hennes egen bror?

GAME OVER

1. Hur reagerar Ali när han ser sin syster Aicha?
2. ”Men innan rättegången ens har börjat har jag fått veta vem som berövat livet på min levande syster”, så står det på sidan 135. Vad menas med det? Förklara.

ÖVERGRIPANDE FRÅGOR

1. Vad betyder mizeria?
2. Under hur lång tid tror du att handlingen utspelar sig? Vilka ledtrådar får du i texten?
3. Vilket ställe tycker du var det mest intressanta i boken?
3. Var i romanen blev du överraskad?
4. När började du förstå hur boken skulle sluta?
5. Finns det något som du känner att författaren kunde ha berättat mer om?
6. På vilket ställe i romanen kunde du känna igen dig i huvudpersonerna eller i någon av de andra karaktärerna?
7. Vilken miljö utspelar sig handlingen i? Hur beskrivs denna? Har miljön någon betydelse för händelseförloppet eller skulle handlingen kunna utspela sig någon annanstans i någon annan tid? Hur tänker du?
8. Vilka frågor eller problem (tema) brottas bokens karaktärer/personer med? Hur försöker de lösa dessa? Hur går det för dem?
9. På vilket sätt påverkar eller berör romanens tema dig?
10. Vad tycker du om romanens språk? Hur påverkar språket din läsning av romanen?
11. Vem berättar historien? Är den berättad i första person (jag), tredje person (han/hon) eller är det en allvetande berättare (en berättare som ser och hör allt)? Är det flera karaktärer som turas om att berätta eller är det en enda? Hur påverkar romanens berättarperspektiv din uppfattning av vad som händer? Skulle du ha uppfattat romanen annorlunda om ett annat berättarperspektiv använts?
12. Vad tycker du om romanens slut?

SKRIVUPPGIFT – NÄSTA KAPITEL

Romanen *Mizeria* kan sägas ha ett öppet slut. Som läsare får man inte förklarat för sig vad som händer med Ali, Aicha och Nano. Det blir därför din uppgift att ge en förklaring. Du ska välja en av karaktärerna och låta hen skriva dagbok. I dagboken beskriver du vad som egentligen hände efter rättegången. Du skriver dagboken i jag-form och du låtsas alltså vara den karaktär som du valt.

* * *

Lärarhandledningen är framtagen av Jenny Edvardsson som arbetar som gymnasielärare i svenska och historia vid Wendesgymnasiet i Kristianstad. Jenny skriver om sitt arbete och delar med sig av tips och material på bloggen Jenny på Wendes, jennypawendes.blogspot.se.